EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 28.3.2022
COM(2022) 129 final

KOMISSION KERTOMUS

elintarvike- ja rehulainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi vuosina 2019 ja 2020 suoritetun virallisen valvonnan yleisestä toiminnasta jäsenvaltioissa

{SWD(2022) 73 final}

Vastuuvapauslauseke

Euroopan komissio on laatinut ja julkaissut tämän kertomuksen asetuksen (EU) 2017/625 114 artiklan mukaisesti. Tämän kertomuksen tavoitteena on parantaa EU:n jäsenvaltioiden suorittamaa virallista valvontaa koskevien tietojen saatavuutta ja komission suorittamaa valvontaa elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuden, eläinten ja kasvien terveyden, eläinten hyvinvoinnin, luonnonmukaisen maatalouden sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmien aloilla. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita EU:n lainsäädäntöä. Pyrimme pitämään tiedot ajantasaisina ja virheettöminä. Jos virheitä tulee tietoomme, pyrimme korjaamaan ne.

Tässä kertomuksessa käytetty aineisto

- on yleisluonteista tietoa eikä koske minkään tiettyjen yksilöiden tai yksittäisten laitosten erityisiä olosuhteita
- ei ole välttämättä kattava, täydellinen, täsmällinen eikä ajantasainen
- on saatu osittain EU:n jäsenvaltioiden kansallisilta viranomaisilta eikä siten ole komission valvonnassa eikä vastuulla.

Jotkin tämän kertomuksen tiedot on saatettu luoda tai jäsennellä käyttäen tiedostoja tai muotoja, jotka eivät ole virheettömiä.

Sisältö

Tiivistelmä 1

Johdanto 3

Oikeudellinen kehys 5

EU:n jäsenvaltioiden suorittama virallinen valvonta 9

Yleiskatsaus 10

EU:n jäsenvaltioiden vuosikertomukset 15

Virallisten valvontajärjestelmien organisointi ja tehokkuus 16

Toimenpiteet, joilla varmistetaan monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman tuloksellinen toiminta 18

Toimet yritysten sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi 19

Kansallisten viranomaisten suorittama täytäntöönpanon valvonta 20

Toimet, joilla varmistetaan virallisesta valvonnasta vastaavien yksiköiden tuloksellinen toiminta 22

Komission valvontatoimet EU:n jäsenvaltioissa 23

Auditoinnit 24

Suositukset 29

Yleisraportit 30

Komission suorittaman valvonnan pääkohdat (2019 ja 2020) 32

Muut komission valvontatoimet 35

Eläinten ja tavaroiden tuonti EU:hun 36

Eläimissä ja eläinperäisissä tuotteissa olevat eläinlääkejäämät ja ympäristöstä peräisin olevat epäpuhtaudet 37

Auditointisuositusten noudattamisen järjestelmällinen seuranta 38

Yleiset seuranta-auditoinnit 39

Maaprofiilit 40

Täytäntöönpanon valvonta 41

Tuki EU:n jäsenvaltioille 43

Verkostot 44

Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelma 47

Päätelmät 49

Tiivistelmä

Tämä kertomus kattaa EU:n jäsenvaltioiden virallisen valvonnan yleisen toiminnan ja vuosina 2019 ja 2020 toteutetut komission valvontatoimet, joilla varmistetaan korkeatasoinen terveyden suojelu ja luottamus elintarvikeketjuun ”pellolta pöytään”. Valvonta ja auditoinnit ovat tärkeitä sen varmistamiseksi, että yritykset noudattavat lakisääteisiä vaatimuksia ja eurooppalaiset kuluttajat voivat luottaa siihen, että heidän kuluttamansa elintarvikkeet ovat turvallisia. Ne myös mahdollistavat sujuvan elintarvikkeiden, eläinten ja kasvien kaupan sekä EU:ssa että kolmansien maiden kanssa.

Kansalliset viranomaiset ovat vastuussa virallisen valvonnan suorittamisesta riskien perusteella. Jos elintarvikeketjun yritykset eivät noudata asiaa koskevaa lainsäädäntöä, viranomaisten on valvottava vaatimusten noudattamista ja varmistettava, että yritykset täyttävät ne.

Komission yksiköt valvovat, että EU:n jäsenvaltiot ovat panneet virallisen valvonnan täytäntöön ja toteuttaneet täytäntöönpanon valvontatoimet. Raportit tästä valvonnasta on julkaistu komission verkkosivustolla. Niistä saa hyvän kuvan EU:n jäsenvaltioiden toiminnasta, ja ne ovat merkittävä osa tarkasteluprosessia, jolla varmistetaan, että EU:n lainsäädäntö on tarkoituksenmukaista.

Komission valvonta osoittaa, että EU:n jäsenvaltioilla on yleisesti ottaen käytössään tarvittavat järjestelmät sen seuraamiseen ja varmistamiseen, että yritykset noudattavat EU:n vaatimuksia, sekä toimien toteuttamiseen, jos sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyviä tapauksia ilmenee. Joissakin maissa valvonnan yhteydessä havaittiin kuitenkin puutteita virallisissa valvontajärjestelmissä, mikä osoittaa, että niissä on parantamisen varaa.

Komissio seuraa järjestelmällisesti EU:n jäsenvaltioille antamiensa auditointisuositusten noudattamista ja käyttää tarvittaessa muita täytäntöönpanon valvontavälineitä. Lisäksi se tukee EU:n jäsenvaltioita tarjoamalla teknistä tukea ja koulutusta Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelman välityksellä ja järjestämällä teknisiä tapaamisia EU:n jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa.

EU:n jäsenvaltiot raportoivat vuoden 2020 valvonnan tuloksista ensimmäistä kertaa yhdenmukaisessa sähköisessä muodossa. Komissio ja kansalliset viranomaiset ovat laatineet sen tueksi ohjeasiakirjan. Kaikki jäsenvaltiot eivät kuitenkaan toimittaneet kaikkia tietojaan vaaditussa muodossa, ja yksi jäsenvaltio ei ilmoittanut niitä lainkaan. Komissio jatkaa yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa tietojen kattavuuden parantamiseksi tulevia vuosittaisia kertomuksia varten.

Covid-19-pandemia aiheutti vuoden 2020 aikana kansallisille viranomaisille ja komissiolle haasteita valvonnan ja auditointien loppuun saattamisessa. Suorittamalla ainakin osa valvonnasta ja auditoinneista etänä pyrittiin ylläpitämään eläinten, kasvien ja tavaroiden turvallista liikkuvuutta ja estämään tarjonnan puute covid-19-pandemian aiheuttamissa epätavallisissa olosuhteissa.

Johdanto

EU pyrkii varmistamaan terveydensuojelun ja luottamuksen korkean tason elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuden, eläinten ja kasvien terveyden, eläinten hyvinvoinnin, luonnonmukaisen maatalouden sekä maantieteellistä alkuperää koskevien järjestelmien (suojattu alkuperänimitys, suojattu maantieteellinen merkintä ja aito perinteinen tuote, SAN/SMM/APT) osalta. EU:ssa asuvat ihmiset odottavat oikeutetusti, että näillä aloilla on tiukat vaatimukset.

Käytössä on kattava EU:n lainsäädäntökehys, jonka tarkoituksena on varmistaa johdonmukainen valvonta koko elintarvike- ja rehuketjussa aina ”pellolta pöytään” asti samalla kun turvataan sisämarkkinoiden sujuva toiminta ja kauppa EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

Yksi EU:n pellolta pöytään -strategian mukaisen yhdennetyn elintarviketurvallisuuspolitiikan pilareista on se, että jokaisella EU:n jäsenvaltiolla on oltava vaikuttava virallisen valvonnan[1] järjestelmä, joka perustuu virallista valvontaa koskevaan asetukseen[2]. Sen avulla varmistetaan, että yritykset noudattavat EU:n normeja koko elintarvike- ja rehuketjussa, ja tarvittaessa toteutetaan valvontatoimia. EU:n jäsenvaltioiden on laadittava monivuotiset kansalliset valvontasuunnitelmat, jotka kattavat kaikki EU:n maatalouselintarvikealan lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat osa-alueet.

Komissio on tärkeässä asemassa yleisessä valvontakehyksessä EU:n tasolla[3], ja se suorittaa EU:n jäsenvaltioissa valvontaa, myös auditointeja, sen varmistamiseksi, että niiden kansalliset viranomaiset täyttävät valvontavelvoitteensa.

EU:n jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain kertomus[4] virallisen valvonnan täytäntöönpanosta monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelmansa mukaisesti.

Komissio puolestaan laatii kertomuksen[5] virallisen valvonnan toiminnasta EU:n jäsenvaltioissa ja ottaa siinä huomioon

---

1 ”Virallinen valvonta” tarkoittaa kaikkia EU:n jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toteuttamia toimia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että elintarvike- ja rehulainsäädäntöä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevia sääntöjä noudatetaan ja että eläimet ja tavarat täyttävät vaatimukset.

2 Asetus (EU) 2017/625.

3 Asetuksen (EU) 2017/625 116 artikla.

4 Asetuksen (EU) 2017/625 113 artiklan 1 kohta.

- kansallisten viranomaisten valvontatoimia koskevat vuosikertomukset
- komission EU:n jäsenvaltioissa suorittaman valvonnan tulokset.

Tämä kertomus kattaa vuodet 2019 ja 2020.[6] Siinä tarkastellaan

- EU:n jäsenvaltioiden vuosikertomuksia vuosilta 2019 ja 2020
- komission valvontatoimia EU:n jäsenvaltioissa
- komission harjoittamaa seurantaa, täytäntöönpanon valvontatoimia ja kansallisille viranomaisille annettavaa tukea.

Kertomukseen on koottu vuoden 2020 vertailukelpoiset tiedot EU:n laajuisiksi tilastoiksi. Näiden tietojen avulla voidaan ajan mittaan tunnistaa valvonnan suuntauksia ja sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyviä tapauksia.

Kertomukseen on liitetty komission yksiköiden valmisteluasiakirja, jossa annetaan tarkempia tietoja kansallisten viranomaisten ja komission virallista valvontaa koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla elintarvikeketjun aloilla suorittamista auditoinneista.

[5] Asetuksen (EU) 2017/625 114 artikla.

[6] Vaatimusta, jonka mukaan EU:n jäsenvaltioiden on toimitettava vuosikertomuksensa käyttäen uutta vakiomallia, sovelletaan vuodesta 2020 alkaen. Vuoden 2019 raportointivaatimukset kuuluivat edellisen asetuksen soveltamisalaan. Koska vuosi 2019 oli siirtymävuosi näiden kahden version välillä, tässä kertomuksessa on yhdistetty molemmat vuodet.

Oikeudellinen kehys

Yleisen elintarvikelainsäädännön[7] mukaan elintarvikeketjun yrityksillä on ensisijainen vastuu elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamisesta. Luonnonmukaista tuotantoa ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkintöjä[8] sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmiä (SAN/SMM/APT)[9] koskevia vaatimuksia käsitellään erillisissä EU:n asetuksissa.

EU:n jäsenvaltiot ovat velvollisia varmistamaan, että toimijat noudattavat sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä, ja toteuttamaan tarvittaessa valvontatoimia. Tätä varten niillä on käytössään virallisen valvonnan järjestelmät, jotka on kuvattu niiden monivuotisissa kansallisissa valvontasuunnitelmissa.

Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa säädetään näistä valvontajärjestelmistä, monivuotisista kansallisista valvontasuunnitelmasta[10] ja virallisen valvonnan suorittamista koskevista vaatimuksista. Olennaisimmat virallisen valvonnan järjestelmiin ja monivuotisiin kansallisiin valvontasuunnitelmiin liittyvät vaatimukset ovat seuraavat:

- Soveltamisalaan kuuluvat
  - elintarvikkeet ja elintarviketurvallisuus
  - muuntogeenisten organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa varten
  - rehu ja rehuturvallisuus
  - eläinten terveys
  - eläimistä saatavat sivutuotteet
  - eläinten hyvinvointi
  - kasvien terveys
  - kasvinsuojeluaineet

[7] Asetus (EY) N:o 178/2002.

[8] Neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä.

[9] Asetus (EU) N:o 1151/2012 maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä.

[10] Asetuksen (EU) 2017/625 109–111 artikla.

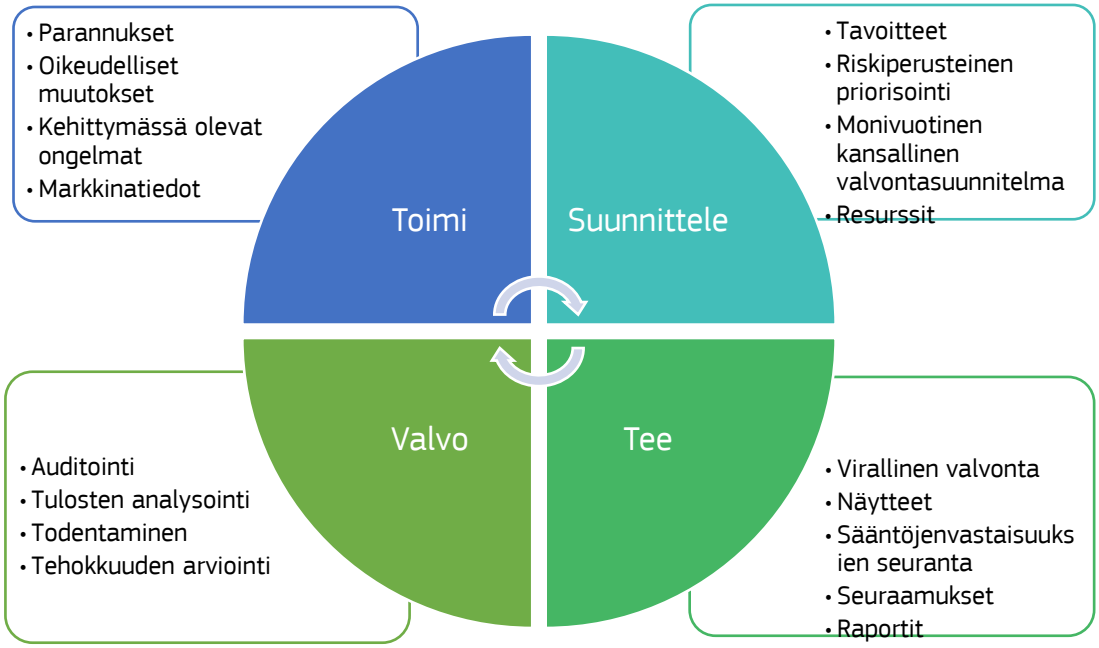
- luonnonmukainen tuotanto ja luonnonmukaisten tuotteiden merkinnät
- suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen sekä aitojen perinteisten tuotteiden käyttö ja merkinnät
- petollisten tai vilpillisten käytäntöjen avulla tehtävä tahallinen sääntöjen rikkominen.

- Kansallisten viranomaisten on esitettävä monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa strategiset tavoitteensa ja kuvatun virallisen valvonnan riskien luokitus.
- Monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma on julkistettava tietyin rajoitetuin poikkeuksin.

Virallista valvontaa koskeva asetus sisältää säännöksiä virallisen valvonnan jatkuvasta parantamisesta.[11] Kaaviossa 1 esitetään, miten tärkeitä virallisen valvonnan tulokset ovat, kun autetaan EU:n jäsenvaltioita arvioimaan valvontajärjestelmänsä tehokkuutta ja tekemään siihen tarvittaessa parannuksia. Lisäksi lainsäädännön muutokset, kehittymässä olevat ongelmat ja markkinatiedot voivat aiheuttaa muutoksia valvontasuunnitelmaan.

[11] Asetuksen (EU) 2017/625 5 artiklan 1 kohdan a alakohta, 6 artiklan 1 kohta, 12 artiklan 2 ja 3 kohta sekä 109–111 artikla.

Kaavio 1 – Viralliset valvontajärjestelmät – jatkuvan parantamisen sykli

Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään, että komissio[12] suorittaa valvontaa EU:n jäsenvaltioissa, joiden on korjattava niissä havaitut ongelmat[13].

EU:n jäsenvaltioiden on toimitettava vuosikertomuksensa sähköisessä muodossa tietojen kokoamisen helpottamiseksi. Komissio on laatinut tätä varten vakiomallilomakkeen[14] yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa. Komissio on kehittänyt digitaalisen alustan sähköisten vuosikertomusten toimittamiselle. Lisäksi komission johtama monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa käsittelevä EU:n jäsenvaltioiden edustajien verkosto on laatinut lomakkeen täyttämistä varten ohjeasiakirjan[15], jonka tarkoituksena on auttaa kansallisia viranomaisia noudattamaan uusia raportointivaatimuksia.

Mallilomake kattaa tiedot monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan tehdyistä muutoksista, virallisen valvonnan tulokset, havaitut sääntöjen

[12] Asetuksen (EU) 2017/625 116 artikla.

[13] Asetuksen (EU) 2017/625 119 artikla.

[14] Asetus (EU) 2019/723 jäsenvaltioiden toimittamissa vuosikertomuksissa käytettävästä vakiomallilomakkeesta.

[15] Komission tiedonanto – Ohjeasiakirja vakiomallilomakkeen täyttämisestä.

noudattamatta jättämiseen liittyvät tapaukset ja toimenpiteet, joilla varmistetaan monivuotisten kansallisten valvontasuunnitelmien tehokas täytäntöönpano.

Vakiomuodon tarkoituksena on

- varmistaa EU:n jäsenvaltioiden vuosikertomusten yhdenmukainen esittäminen
- sisällyttää vuosikertomuksiin muut voimassa olevat raportointivaatimukset
- helpottaa vertailukelpoisten tietojen keräämistä, toimittamista ja kokoamista EU:n laajuisiin tilastoihin ja virallisen valvonnan toimintaa EU:ssa koskevien komission kertomusten laatimista.

Kansalliset viranomaiset käyttivät sähköistä, yhdenmukaistettua lomaketta ensimmäisen kerran vuonna 2020 suoritetusta virallisesta valvonnasta raportoimiseen.

EU:n jäsenvaltioiden suorittaman virallisen valvonnan on oltava hyvin avointa. Niiden on julkaistava vähintään kerran vuodessa olennaiset tiedot tämän valvonnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Ne voivat tehdä sen julkaisemalla komissiolle toimittamansa vuosikertomuksen.

Covid-19-pandemian aikana käytännössä kaikissa EU:n jäsenvaltioissa oli liikkumisrajoituksia. Ne vaikuttivat kielteisesti maiden valmiuksiin käyttää henkilöstöä viralliseen valvontaan – erityisesti fyysistä läsnäoloa paikan päällä edellyttävään –, valvontaa varten tehtäviin laboratorioanalyyseihin ja virallisten paperisten todistusten allekirjoittamiseen ja myöntämiseen. Komissio toteutti maaliskuussa 2020 väliaikaisia toimenpiteitä[16] EU:n sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan ylläpitämiseksi ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi. Niillä helpotettiin

- henkilöiden valtuuttamista virallisen valvonnan suorittamiseen
- sähköisten tietojen käyttöä ja todistuskopioiden hyväksymistä
- videokokousten ja muiden etäviestintävälineiden käyttämistä viralliseen valvontaan.

[16] Asetus (EU) 2020/466 väliaikaisista toimenpiteistä ihmisten, eläinten ja kasvien terveyteen ja eläinten hyvinvointiin kohdistuvien riskien rajoittamiseksi koronavirustaudin (covid-19) vuoksi jäsenvaltioiden valvontajärjestelmissä esiintyvien tiettyjen vakavien häiriöiden aikana.

Osa 1

EU:n jäsenvaltioiden suorittama virallinen valvonta

1 Yleiskatsaus

Elintarvikkeiden tuotanto ja jakelu ”pellolta pöytään” koostuu erilaisista ketjuista, jotka kattavat monenlaisia aloja ja toimia.

Taulukossa 1 esitetään EU:n vuoden 2020 yleiskatsaus elintarvikeketjun yksiköiden kokonaismäärästä sekä koko elintarvikeketjussa suoritetusta virallisesta valvonnasta, havaituista sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvistä tapauksista, hallinnollisista seuraamuksista ja toteutetuista oikeudellisista toimista.[17]

Taulukko 1 – Virallinen valvonta – 2020 – kokonaismäärät

Elintarvikeketjun kaikki yksiköt	Suoritetut viralliset valvontatoimenpiteet	Havaitut sääntöjen noudattamatta jättämisen tapaukset	Sovelletut hallinnolliset seuraamukset	Toteutetut oikeudelliset toimet
16 834 486	**4 125 695**	**654 955**	**388 268**	**12 699**

Kaaviossa 2 annetaan yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden vuonna 2020 suorittamasta virallisesta valvonnasta ”pellolta pöytään”.[18] Kaaviossa esitetään toimijoiden, suoritettujen virallisen valvonnan tarkastusten, havaittujen sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvien tapausten ja sovellettujen hallinnollisten seuraamusten lukumäärät jaoteltuna elintarvikeketjun eri toimintojen mukaan.[19]

Taulukossa 2 esitetään elintarvikeketjun viisi yksiköiden, suoritettujen virallisen valvonnan tarkastusten, havaittujen sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvien tapausten ja sovellettavien hallinnollisten seuraamusten lukumäärän suhteen tärkeintä alaa absoluuttisina lukuina.

[17] Luvut ovat EU:n 26 jäsenvaltion summa, koska Malta ei toimittanut vuosikertomustaan määräaikaan mennessä.

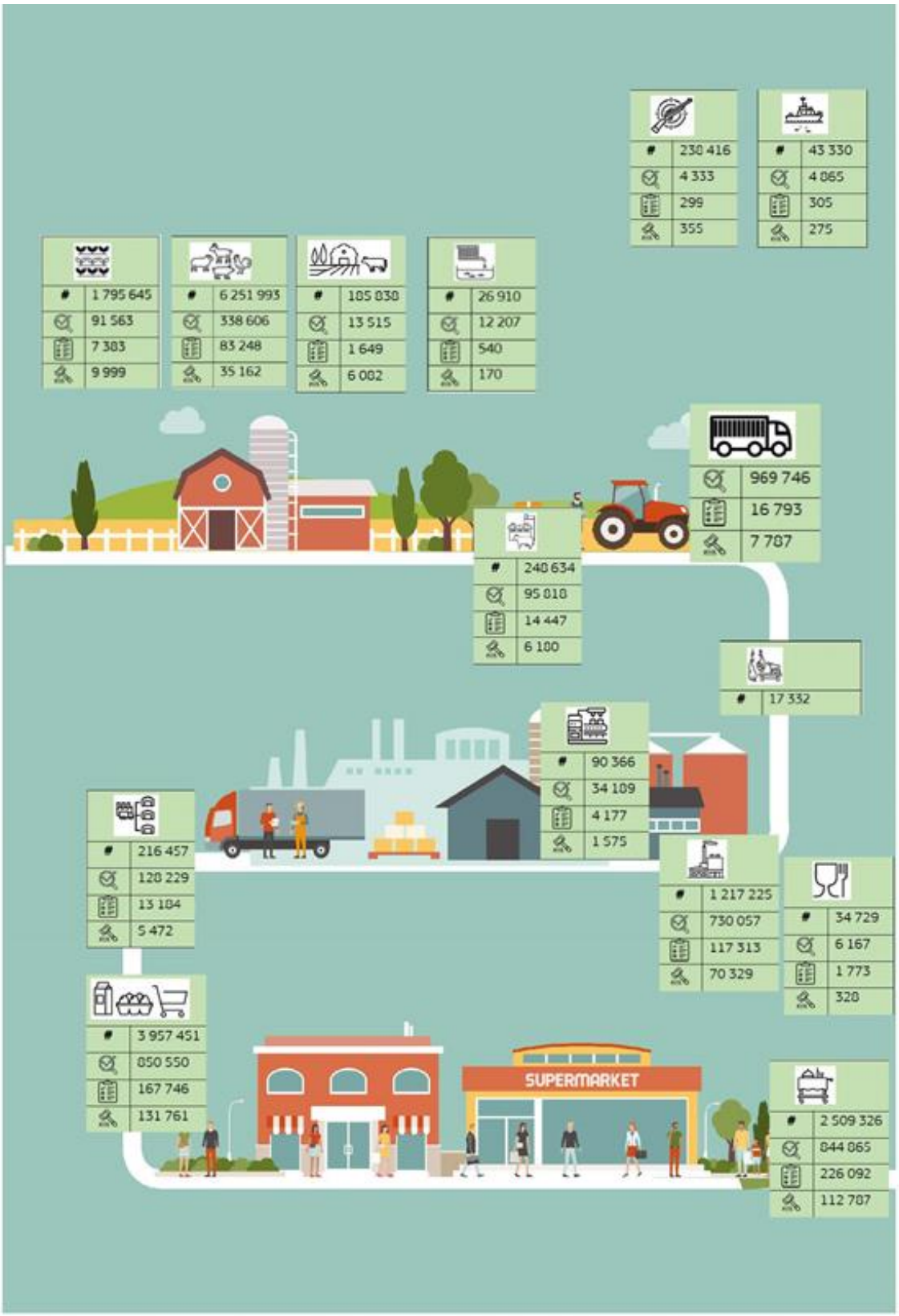
[18] Kaavioon eivät sisälly kasvien terveyteen liittyvä valvonta (eli kasvipassien myöntäminen ja ISPM15-standardimerkinnän lisääminen puupakkauksiin sen osoittamiseksi, että sitä on käsitelty hyönteisten, siementen ja sienten leviämisen estämiseksi), kasvinsuojeluaineiden kaupan pitäminen ja torjunta-aineiden kestävä käyttö maatalouden ulkopuolella.

[19] Kansallisten viranomaisten ei tarvitse ilmoittaa eläinkuljetuksissa toimivien yksikköjen lukumäärää. Teurastamojen ja riistankäsittelylaitosten virallisesta valvonnasta ja sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvistä tapauksista pyydetyt tiedot olivat ruhojen määrä tai paino, joten kokonaismäärää ei voida käyttää.

Tähän kertomukseen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa[20] nämä luvut on eritelty edelleen elintarvikeketjun osa-alueiden mukaan.

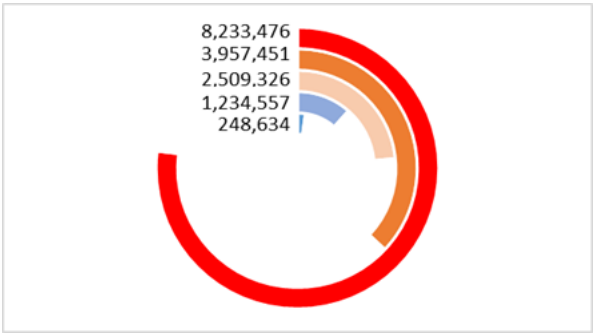
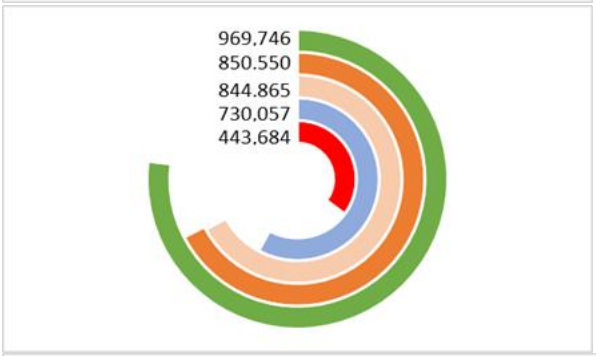
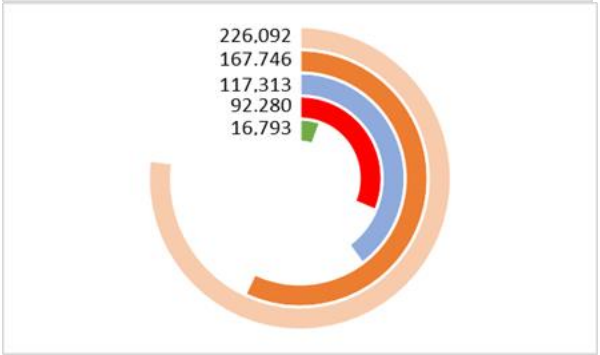
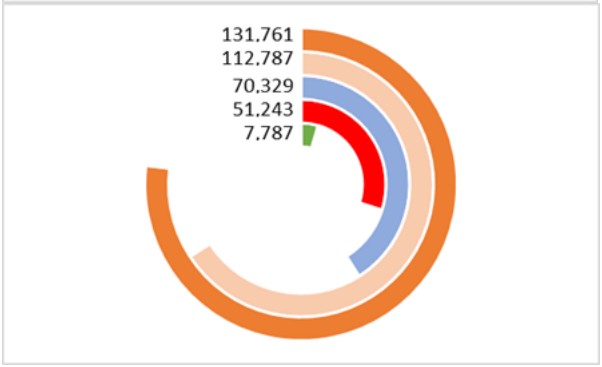
[20] Komission yksiköiden valmisteluasiakirja, joka liittyy komission kertomukseen elintarvike- ja rehulainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi vuosina 2019 ja 2020 jäsenvaltioissa suoritetun virallisen valvonnan yleisestä toiminnasta.

Kaavio 2 – EU:n jäsenvalttioiden suorittama virallinen valvonta – 2020

	Maatalous – kasvit	#	Toimijoiden lukumäärä
	Maatalous – eläimet		Virallisen valvonnan tarkastusten lukumäärä
	Maatalous – kasvit ja eläimet		Sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvien tapausten lukumäärä
	Vesiviljely		Hallinnollisten seuraamusten lukumäärä
	Kalastus		
	Metsästys		
	Eläinten rehu		
	Eläinkuljetukset		
	Teurastamot ja riistankäsittely		
	Elintarviketuotanto		
	Eläimistä saatavien sivutuotteiden käsittely		
	Elintarvikkeiden jakelu		
	Tukku- ja vähittäiskauppa		
	Ravitsemuspalvelut		
	Elintarvikepakkausmateriaalien tuottajat		

Taulukko 2 – Virallinen valvonta 2020 – yleiskatsaus

Yksiköt		Maatalous	8 233 476
		Elintarvikkeiden tukkukauppa	3 957 451
		Ravitsemuspalvelut	2 509 326
		Elintarviketuotanto	1 234 557
		Eläinten rehu	248 634
Virallinen valvonta		Eläinkuljetukset	969 746
		Elintarvikkeiden tukkukauppa	850 550
		Ravitsemuspalvelut	844 865
		Elintarviketuotanto	730 057
		Maatalous	443 684
Sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvät tapaukset		Ravitsemuspalvelut	226 092
		Elintarvikkeiden tukkukauppa	167 746
		Elintarviketuotanto	117 313
		Maatalous	92 280
		Eläinkuljetukset	16 793
Hallinnolliset seuraamukset		Elintarvikkeiden tukkukauppa	131 761
		Ravitsemuspalvelut	112 787
		Elintarviketuotanto	70 329
		Maatalous	51 243
		Eläinkuljetukset	7 787

2
EU:n jäsenvaltioiden vuosikertomukset

Uuden vakiomallilomakkeen[21] käyttö digitaalisella alustalla helpottaa virallisen valvonnan tulosten, sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvien tapausten tyypin ja määrän sekä toteutettujen toimenpiteiden ilmoittamista sähköisessä muodossa ja yhdenmukaisella tavalla. Lomakkeen avulla tiedot on helpompi koota EU:n laajuisiksi tilastoiksi.

Sähköisen kertomuksen toimittamisen lakisääteinen määräaika on 31. elokuuta. Koska tätä alustaa käytettiin ensimmäistä kertaa vuoden 2020 vuosikertomuksissa, se avattiin uudelleen 15. lokakuuta 2021, jotta kertomuksen pystyi jättämään määräajan jälkeen. Siitä huolimatta Malta ei toimittanut kertomustaan ajoissa, joten se ei ole mukana tässä kertomuksessa.

Raportoinnissa tapahtuneen muutoksen vuoksi joillakin EU:n jäsenvaltioilla oli vaikeuksia kerätä tietoja vaaditussa muodossa. EU:n jäsenvaltioiden oli myös aiempaa vaikeampi verrata valvontansa tuloksia aiempien vuosien tuloksiin.

Raportointialusta sisältää joitakin tekstiruutuja, joissa voidaan kuvailla asiaankuuluvia aiheita. Kansalliset viranomaiset antoivat vähemmän tietoja kuin aiempien vuosien kertomuksissa ja myös vähemmän tietoja kuin ohjeasiakirjassa on esitetty.

EU:n jäsenvaltiot eivät yleisesti ottaen toimittaneet analyysia eläinten hyvinvointia koskevista vakavimmista havainnoista eivätkä toimintasuunnitelmiaan niiden toistumisen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi. Siksi komission on mahdotonta esittää niistä yhteenvetoa.

Myös petollisiin ja vilpillisiin menettelytapoihin kohdistuvasta valvonnasta toimitettiin hyvin vähän tietoja.

[21] Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/723.

3
Virallisten valvontajärjestelmien organisointi ja tehokkuus

EU:n jäsenvaltiot ovat perustaneet virallisen valvonnan järjestelmiä, joilla varmistetaan, että elintarvike- ja rehualan yritykset soveltavat oikeudellista kehystä.

Kansalliset viranomaiset vahvistavat strategiset tavoitteensa monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassaan. Vuosikertomuksen laatimista koskevissa ohjeissa niitä kehotetaan sisällyttämään siihen taulukko näiden tavoitteiden mittaamiseen käytettävien suorituskykyindikaattoreiden tuloksista. Useimmat EU:n jäsenvaltiot eivät esittäneet tällaista yleiskuvaa indikaattoreidensa tuloksista. Seuraavassa on joitakin myönteisiä esimerkkejä:

- Belgia sisällytti julkiseen vuosikertomukseensa (tämä kertomus oli raportointivuoteen 2019 asti toimitettava komissiolle) elintarvikkeiden turvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat barometrit. Eri vuosien barometrien tulosten vertailusta näkee, onko näiden alueiden tilanne paranemassa vai ei.
- Suomi antoi joitakin esimerkkejä siitä, miten virallisen valvonnan tulokset voivat johtaa tavoitteiden muuttumiseen:
    - Eläinten hyvinvoinnissa kuljetuksen aikana havaittujen puutteiden suuri määrä johti siihen, että eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana koskevaa virallista valvontaa lisättiin.
    - Lannoitteiden näytteenotossa havaittujen puutteiden määrä oli suhteellisen suuri otettujen näytteiden vähäiseen määrään nähden, mikä osoittaa, että valvonnan kohdentaminen riskiperusteisesti oli onnistunut.
    - Siemenkaupan markkinavalvonnassa oli vähemmän puutteita kuin aiempina vuosina, mutta toisaalta noin 30 prosenttia tapauksista johti seuraamuksiin, mikä osoittaa valvonnan tehostuneen.

Kaikilla EU:n jäsenvaltioilla oli ongelmia kokonaisvaltaisten tarkastusohjelmien toteuttamisessa covid-19-pandemian torjumiseksi asetettujen rajoitusten vuoksi.

Muita tekijöitä, joiden vuoksi kansalliset viranomaiset eivät toteuttaneet suunniteltuja ohjelmia kokonaan, olivat henkilöstön määrä, resurssit ja brexitin valmistelu.

Virallinen valvonta pandemian aikana

Covid-19-pandemian leviämisen hillitsemiseksi käyttöön otetut erilaiset rajoitukset ja niiden vaikutus henkilöstöresurssien käyttöön vaikeuttivat vuodeksi 2020 alun perin suunnitellun virallisen valvonnan toteuttamista kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Vaikka virallista valvontaa voitiin suorittaa joustavasti, kansallisten viranomaisten oli harkittava uudelleen toiminnan jatkuvuutta koskevia suunnitelmiaan ja asetettava etusijalle valvontatoimet, joiden katsottiin olevan ehdottoman välttämättömiä. Samanaikaisesti niiden oli otettava huomioon pandemian aiheuttamat muutokset elintarvikkeiden saattamisessa EU:n markkinoille, kuten sähköisen kaupankäynnin ja noutoruokapalvelujen lisääntyminen.

Kansallisten viranomaisten toteuttamia toimia olivat muun muassa seuraavat:

- tiettyjen osa-alueiden valvonnan lykkääminen ja/tai vähentäminen (riskinarvioinnin perusteella)
- paikalla tehtävään valvontaan käytettävän ajan lyhentäminen suorittamalla valvonnan asiakirjaosuus etänä
- etäauditointitekniikoiden käyttäminen.

4

Toimenpiteet, joilla varmistetaan monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman tuloksellinen toiminta

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että virallinen valvonta toteutetaan riskiperusteisesti ja tehokkaasti koko elintarvikeketjussa virallista valvontaa koskevan asetuksen mukaisesti.

Kun virallisessa valvonnassa havaitaan sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyviä tapauksia, kansallisten viranomaisten on toteutettava toimia sen varmistamiseksi, että yritys korjaa ongelman ja estää uudet tapaukset.[22]

Kansallisten viranomaisten on myös todennettava virallisen valvontajärjestelmän tehokas toiminta ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet valvontajärjestelmissään havaittujen puutteiden korjaamiseksi.[23]

[22] Asetuksen (EU) 2017/625 138 artikla.

[23] Asetuksen (EU) 2017/625 12 artiklan 2 ja 3 kohta.

4.1
Toimet yritysten sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi

Joissakin vuosikertomuksissa annettiin esimerkkejä kansallisten viranomaisten toimista.

EU:n jäsenvaltiot järjestävät julkisia tiedotuskampanjoita ja tarjoavat yrityksille ohjausta ja koulutusta auttaakseen niitä noudattamaan elintarviketurvallisuutta koskevia sääntöjä.

Alankomaat, Belgia ja Ruotsi sisällyttävät virallisiin valvontajärjestelmiinsä yksityisten (kolmansien osapuolten) varmistusjärjestelmien tulokset. Belgia ja Suomi totesivat, että näiden järjestelmien mukaisesti sertifioiduissa yrityksissä tarkastustulokset ovat paremmat.

Suomi julkaisee alakohtaisia raportteja. Se totesi, että yksi keskeinen keino vaikuttavuuden parantamiseksi on vuorovaikutuksen lisääminen kaikkien asianosaisten kanssa. Sen seurauksena virallinen valvonta ja sen julkaistut tulokset parantavat osaltaan yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä, koska ne esimerkiksi tukevat yritysten kykyä harjoittaa kansainvälistä kauppaa ja ehkäisevät ongelmia ennakoivasti.

Puola julkaisee yhteenvetotiedot elinkeinonvalvontaviranomaisen suorittaman valvonnan tuloksista. Siinä annetaan kuluttajille käytännön vinkkejä tuotteiden valintaan ja harhaanjohtamisen estämiseen. Se julkaisee myös hallinnollisia päätöksiä, joissa yrityksille määrätään sakkoja laadultaan riittämättömien kaupallisten tuotteiden, myös väärennettyjen tuotteiden, markkinoille saattamisesta.

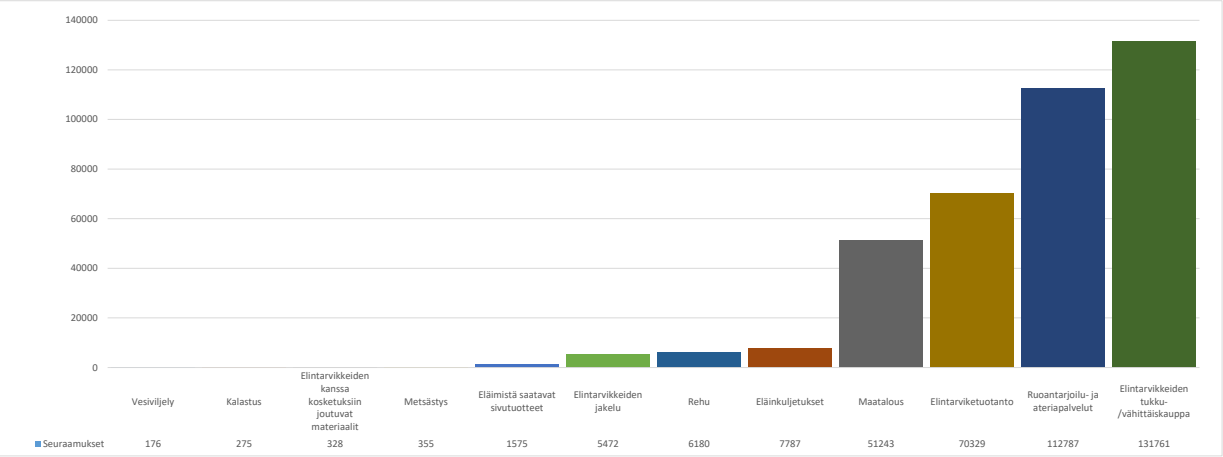
4.2
Kansallisten viranomaisten suorittama täytäntöönpanon valvonta

EU:n jäsenvaltiot toteuttavat erilaisia täytäntöönpanon valvontatoimia, jotka vaihtelevat suullisista ja kirjallisista varoituksista tavaroiden takavarikointiin ja hävittämiseen sekä yritysten hyväksynnän (tilapäiseen) peruuttamiseen tai rajoittamiseen. Varoittavana toimenpiteenä käytetään hallinnollisia sakkoja. Viimeisenä keinona on asian saattaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kansallisilla viranomaisilla on oltava käytössään tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia.[24]

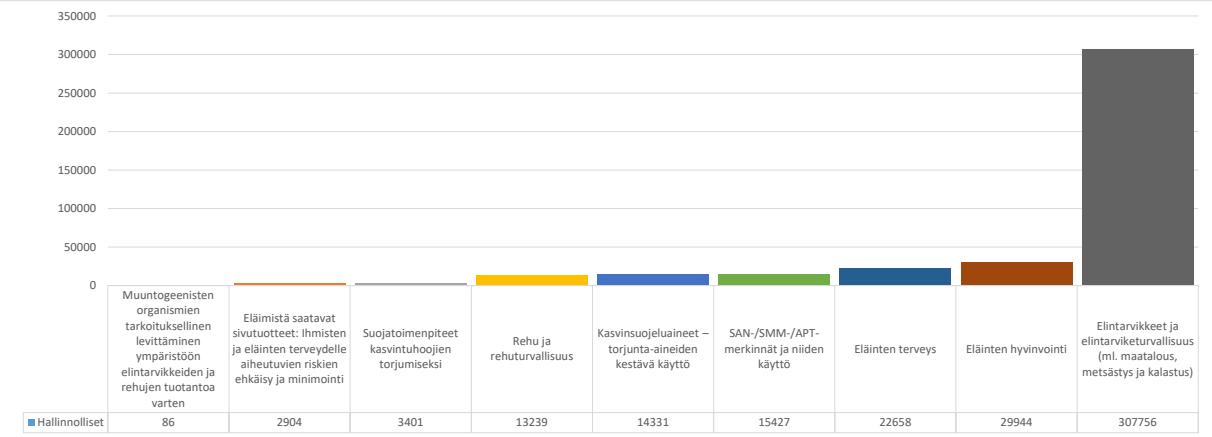
Taulukossa 3 esitetään elintarvikeketjun eri osissa sovellettavien hallinnollisten seuraamusten lukumäärä. Taulukossa 4 esitetään nämä seuraamukset eri osa-alueilla, ja taulukossa 5 esitetään eri osa-alueilla toteutettujen oikeudellisten toimien lukumäärä.

Taulukko 3 – Hallinnolliset seuraamukset – toimet – 2020

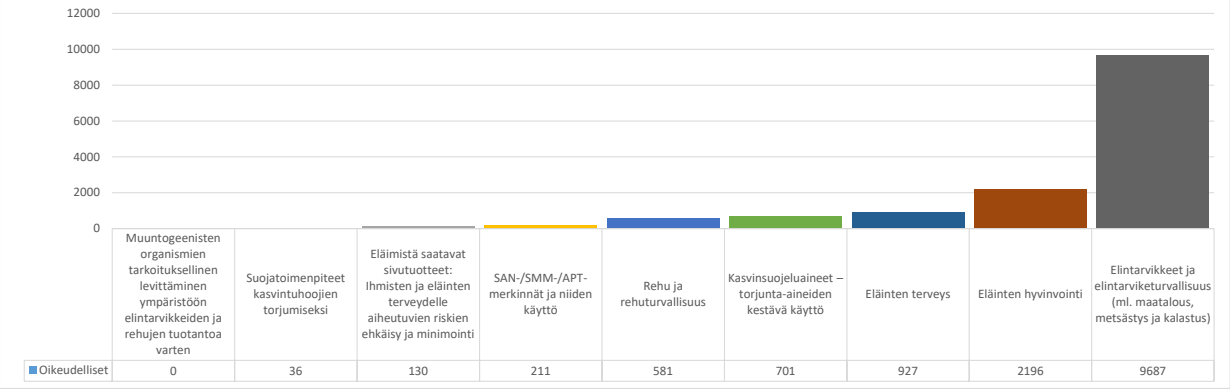
[24] Asetuksen (EY) N:o 882/2004 54 ja 55 artikla (14. joulukuuta 2019 asti) sekä asetuksen (EU) 2017/625 137–139 artikla.

Taulukko 4 – Hallinnolliset seuraamukset – osa-alueet – 2020

	Muuntogeenisten organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa varten	Eläimistä saatavat sivutuotteet: Ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvien riskien ehkäisy ja minimointi	Suojatoimenpiteet kasvintuhoojien torjumiseksi	Rehu ja rehuturvallisuus	Kasvinsuojeluaineet – torjunta-aineiden kestävä käyttö	SAN-/SMM-/APT-merkinnät ja niiden käyttö	Eläinten terveys	Eläinten hyvinvointi	Elintarvikkeet ja elintarviketurvallisuus (ml. maatalous, metsästys ja kalastus)
Hallinnolliset	86	2904	3401	13239	14331	15427	22658	29944	307756

Taulukko 5 – Toteutetut oikeudelliset toimet – 2020

	Muuntogeenisten organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa varten	Suojatoimenpiteet kasvintuhoojien torjumiseksi	Eläimistä saatavat sivutuotteet: Ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvien riskien ehkäisy ja minimointi	SAN-/SMM-/APT-merkinnät ja niiden käyttö	Rehu ja rehuturvallisuus	Kasvinsuojeluaineet – torjunta-aineiden kestävä käyttö	Eläinten terveys	Eläinten hyvinvointi	Elintarvikkeet ja elintarviketurvallisuus (ml. maatalous, metsästys ja kalastus)
Oikeudelliset	0	36	130	211	581	701	927	2196	9687

4.3
Toimet, joilla varmistetaan virallisesta valvonnasta vastaavien yksiköiden tuloksellinen toiminta

EU:n jäsenvaltioiden on tehtävä auditointeja omille valvontajärjestelmilleen tai teetettävä oman toimintansa auditointeja, ja niillä on oltava käytössä valvonnan todentamismenettelyt[25], joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen ja valvontajärjestelmien tuloksellisuus.

Vuosikertomuksissa oli vain vähän tietoa näistä auditoinneista ja muista todentamistoimista, joilla arvioidaan virallisen valvontajärjestelmien tuloksellisuutta.

Ruotsi kuvaili joitakin eri viranomaisten välisestä yhteistyöstä saatuja hyötyjä. Hyvän valvontakäytännön alkuvaiheessa keskityttiin kahteen osa-alueeseen, jotka olivat valvontamenettely ja työtehtävän etiikka. He laativat ohjeet ja verkkokurssin. Yksi yleinen tavoite on, että yhteistyötä tekevät viranomaiset ottavat yhdessä vastuun koko elintarvikeketjusta, myös varautumisesta odottamattomiin ja ennakoimattomiin tapahtumiin. Hyvään valvontakäytäntöön kuuluvat siirtyminen erilaiseen valvontakulttuuriin ja järjestelmien välisen vastaavuusjärjestelmän luominen.

Varmistaakseen virallisen valvontajärjestelmänsä tuloksellisuuden Saksa sisällytti monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaansa kolme toiminnallista tavoitetta, jotka koskivat auditointien ammatillista laatutasoa, riskipainotteista auditointisuunnittelua ja virallisen valvonnan vaikuttavuutta.

[25] Asetuksen (EU) 2017/625 6 ja 12 artikla.

Osa 2

Komission valvontatoimet EU:n jäsenvaltioissa

1
Auditoinnit

Euroopan komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto todentaa, että elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta, eläinten terveyttä, eläinten hyvinvointia, kasvien terveyttä, luonnonmukaista viljelyä ja maantieteellistä alkuperää koskevia järjestelmiä (SAN/SMM/APT) koskeva EU:n lainsäädäntö on pantu täytäntöön ja että täytäntöönpanoa valvotaan asianmukaisesti EU:n jäsenvaltioissa. Pääasiallinen väline on auditointi.

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto toteuttaa näitä valvontatoimia säännöllisesti yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Auditoinnit sisältävät usein paikalla tehtävän todentamisen, jossa komission asiantuntijat seuraavat kansallista viranomaista sen suorittaessa virallista valvontaa. EU:n jäsenvaltioiden asiantuntijat avustavat komission asiantuntijoita tässä tehtävässä säännöllisesti.

Tämän valvonnan tarkoituksena on

- todentaa elintarvike- ja rehulainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, eläimistä saatavia sivutuotteita, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita, torjunta-aineiden kestävää käyttöä, muuntogeenisiä organismeja, luonnonmukaista tuotantoa ja luonnonmukaisten tuotteiden merkintöjä ja suojattujen alkuperänimitysten, suojattujen maantieteellisten merkintöjen ja aitojen perinteisten tuotteiden käyttöä ja merkintöjä koskevien sääntöjen soveltaminen
- todentaa kansallisten valvontajärjestelmien ja toimivaltaisten viranomaisten toimintakyky ja organisaatio
- tutkia ja kerätä tietoa seuraavista:
    - virallinen valvonta ja täytäntöönpanokäytännöt

— keskeiset tai toistuvat ongelmat sääntöjen soveltamisessa tai täytäntöönpanon valvonnassa

— hätätilanteet, kehittymässä olevat ongelmat tai uudet kehityskulut.

TERVEYDEN JA ELINTARVIKETURVALLISUUDEN PÄÄOSASTO

TERVEYS- JA ELINTARVIKETARKASTUSTEN JA ANALYSOINNIN OSASTO – AUDITOINNIT JA ANALYSOINTI

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto julkaisee komission verkkosivustolla vuosittain työohjelman ja vuoden puoliväliin ajoittuvan katsauksen.

Katso lyhyistä videoista, miten osaston auditointi- ja analysointityötä organisoidaan ja miten se hyödyttää ihmisiä EU:ssa.

Vuosien 2019 ja 2020 auditointi- ja analyysiohjelmissa[26] keskityttiin

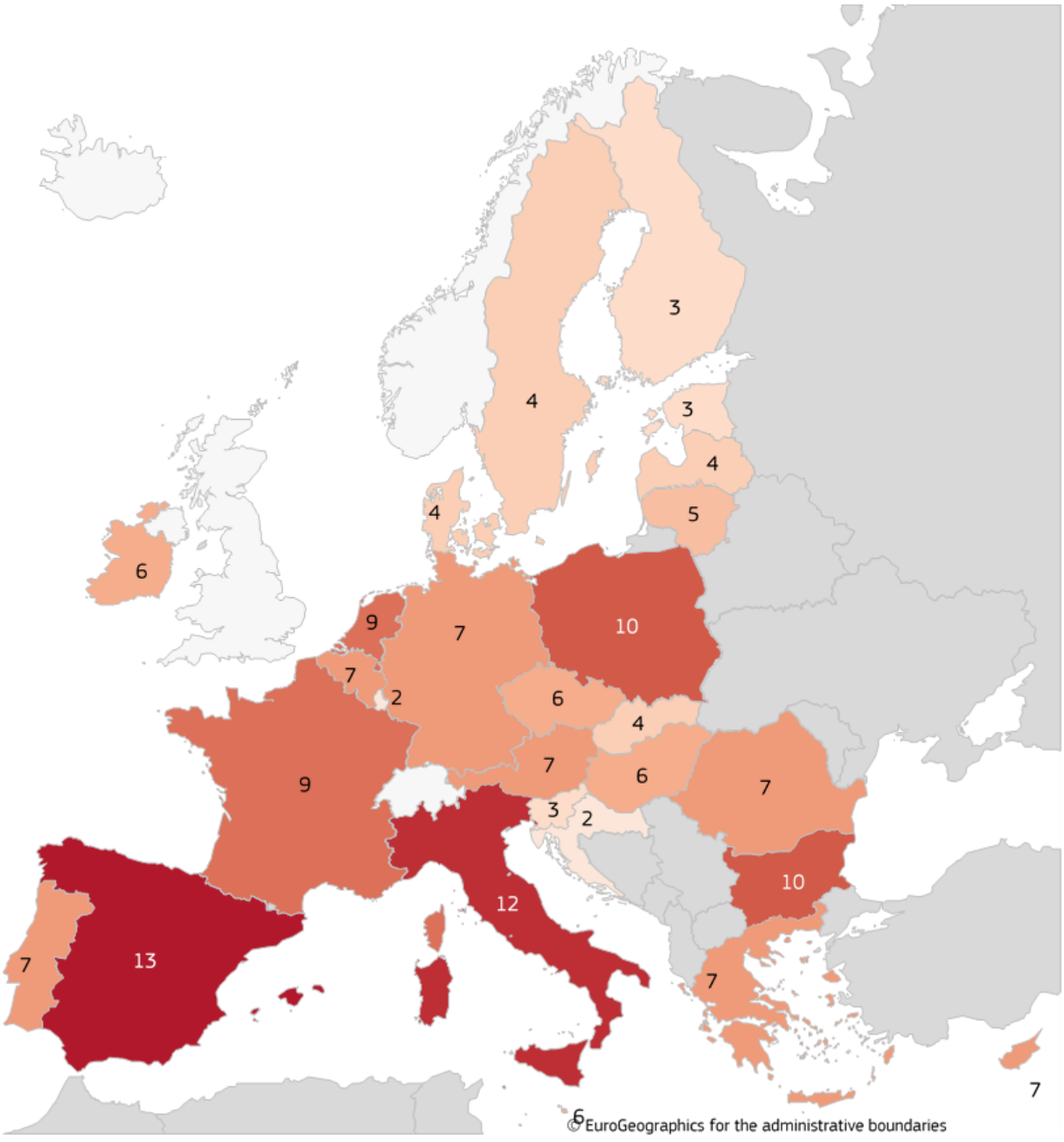
- mikrobilääkeresistenssiin
- ihmisten, eläinten ja kasvien terveyteen kohdistuviin uhkiin valmistautumiseen ja reagoimiseen paremmin ja tällaisten uhkien parempaan ennaltaehkäisyyn
- turvallisiin ja kestäviin elintarvikejärjestelmiin ja elintarvikkeiden tuotantojärjestelmiin
- EU:n elintarvikelainsäädännön tehokkaaseen täytäntöönpanoon
- kestävään ja eläinten hyvinvointia edistävään elintarviketuotantoon
- vaikuttavaan, tehokkaaseen ja luotettavaan valvontaan.

[26] Työohjelma julkaistaan komission verkkosivustolla.

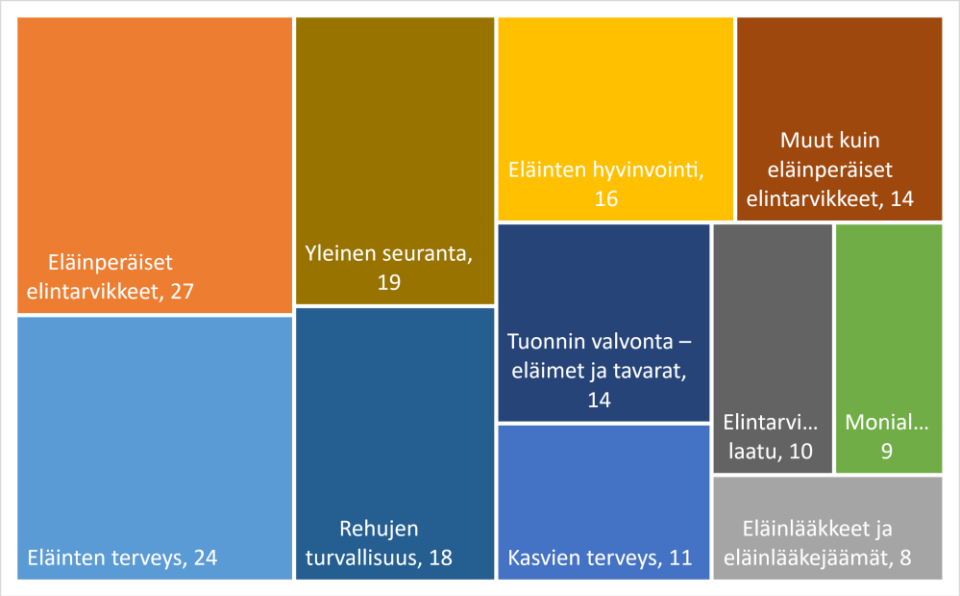
Osasto teki vuosina 2019 ja 2020 yhteensä 170 EU:n jäsenvaltioiden virallisten valvontajärjestelmien auditointia ja vastaavaa tarkastusta.

Kaaviossa 1 esitetään EU:n jäsenvaltioissa tehtyjen auditointien määrä. Kaaviossa 2 esitetään auditointien määrä valvonta-alueittain.

Kaavio 1 – Suoritetut auditoinnit – EU:n jäsenvaltiot – 2019 ja 2020

Kaavio 2 – Suoritetut auditoinnit valvonta-alueittain – 2019 ja 2020

Yksittäisten auditointien raportit ovat julkisesti saatavilla komission verkkosivustolla.

Komission pandemian aikana suorittama virallinen valvonta

Covid-19-pandemian vuoksi asetetut matkustusrajoitukset edellyttivät, että terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osaston oli harkittava valvonnan suoritustapoja ja etäauditointimenetelmien käyttöä tietyillä alueilla.

Vuosien 2019 ja 2020 auditoinneista 43 toteutettiin kokonaan etänä, ja niissä järjestettiin videokokouksia henkilökohtaisten tapaamisten sijaan. Niistä saatiin tietyn tasoista näyttöä. Elintarvikealan toimijoiden tiloihin ei kuitenkaan voitu tehdä etäkäyntejä virallisen valvonnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään, että komissio laatii vuotuisen tai monivuotisen valvontaohjelman[27] sen todentamiseksi, miten EU:n elintarvikeketjua koskevaa lainsäädäntöä pannaan täytäntöön EU:n jäsenvaltioissa. Ohjelma vuosiksi 2021–2025[28] hyväksyttiin 23. lokakuuta 2020.

[27] Asetuksen (EU) 2017/625 118 artikla.

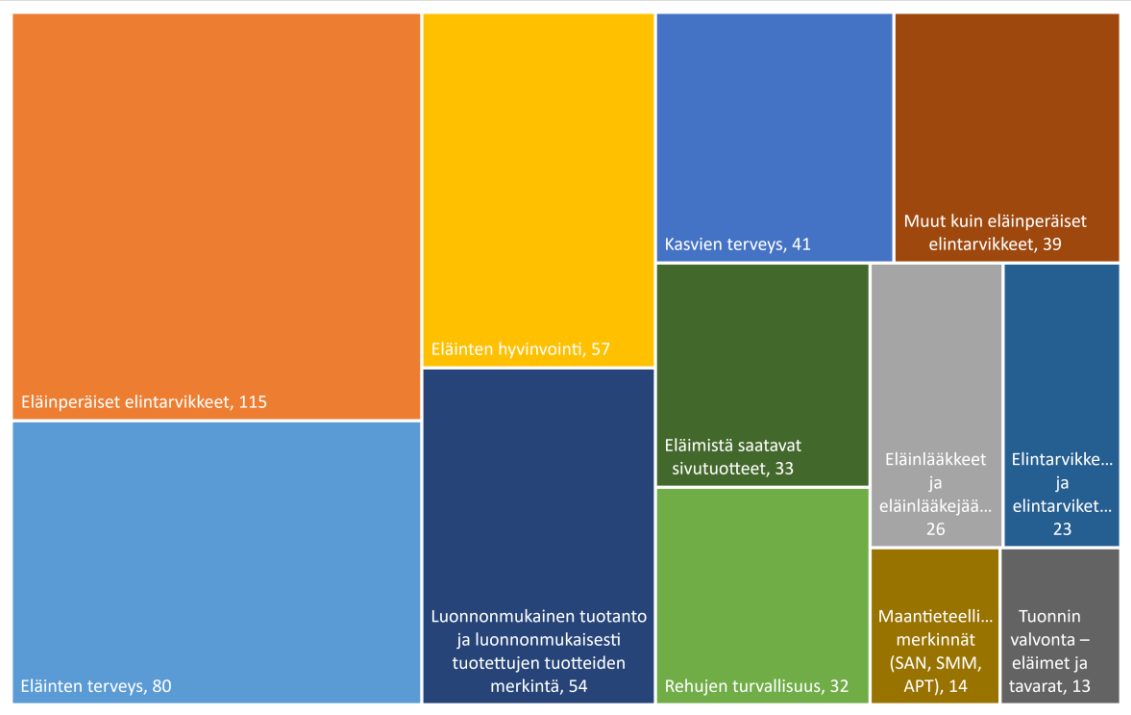
[28] Täytäntöönpanopäätös (EU) 2020/1550 monivuotisen valvontaohjelman vahvistamisesta vuosiksi 2021–2025 komission asiantuntijoiden jäsenvaltioissa elintarvikeketjua koskevan unionin lainsäädännön soveltamisen todentamiseksi suorittamaa valvontaa varten.

2
Suositukset

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osaston auditointien yhteydessä annetaan yleensä suosituksia korjaaviksi toimiksi. EU:n jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet suositusten pohjalta[29] ja kuvattava nämä toimenpiteet toimintasuunnitelmissa.

Vuosina 2019 ja 2020 suoritetun valvonnan tuloksena EU:n jäsenvaltioille annettiin yhteensä 527 suositusta. Kaaviossa 3 esitetään näistä yleiskatsaus aloittain. Kertomukseen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään eri auditoitujen osa-alueiden lukujen tarkempi erittely.

Kaavio 3 – Auditoiduille aloille annetut suositukset – 2019 ja 2020

[29] Asetuksen (EU) 2017/625 117 artiklan a alakohta ja 119 artiklan a alakohta.

3
Yleisraportit

Yleisraporteissa on koottu yhteen tietyllä osa-alueella toteutettujen komission auditointien tulokset ja päätelmät yleiskuvan antamiseksi EU:n tasolla. Näissä raporteissa määritetään, mikä valvonnan toteutuksessa ja lainsäädännön soveltamisessa toimii ja mikä ei. Ne tarjoavat myös hyvän tilaisuuden jakaa esimerkkejä EU:n jäsenvaltioissa tunnistetuista hyvistä käytännöistä. Raportit ovat osa EU:n politiikkaa ja voivat myös muodostaa perustan keskustelulle EU:n jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa osana Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelmaa, jonka tarkoituksena on keskustella yhteisistä ongelmista ja jakaa hyviä käytäntöjä.

Taulukko 4 – Vuosina 2019 ja 2020 julkaistut yleisraportit

Raportin numero	Aihe
2017-6304	Lintuinfluenssa
2018-6525	Yleisraportti, joka koskee tuontielintarvikkeiden turvallisuutta
2018-6537	Yleisraportti, joka koskee elintarvikkeiden verkkomyyntiä
2018-6780	Biosidivalmisteet
2018-6810	EU:n jäsenvaltioissa suoritetun virallisen valvonnan auditoinnit
2019-6788	Toimenpiteet mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi edistämällä mikrobilääkkeiden maltillista käyttöä eläimillä
2019-6789	Zoonoottisten ja indikaattoribakteerien mikrobilääkeresistenssin seuranta
2019-6865	Istutettaviksi tarkoitetut kasvit ja siemenet
2019-6876	Kasvinterveyden tuontivalvonta
2019-6834	Maanteitse kuljetettujen eläinten hyvinvointi
2019-6835	Meritse vietyjen eläinten hyvinvointi
2017-6246	Yleisraportti, joka koskee teurastushygienian jaettuja käytäntöjä
2020-7100	Yleisraportti, joka koskee rehun lisäaineiden, niiden ainesosien

Raportin numero	Aihe
	ja jäljitettävyyden virallista valvontaa
2020-7105	Virallinen valvonta, joka koskee käsiteltyä eläinvalkuaista koskevia hygieniaan, jäljitettävyyteen ja kauppaan liittyviä vaatimuksia

4

Komission suorittaman valvonnan pääkohdat (2019 ja 2020)

Elintarviketurvallisuuden alalla tehdyissä auditoinneissa tuotiin esiin EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten erityisiä haasteita, jotka liittyvät seuraaviin elintarvikkeisiin:

- sellaisenaan syötävät (eläinperäiset) elintarvikkeet, silloin kun henkilöstön koulutuksen ja muun tuen tarve ja yritysten järjestelmällisten tarkistusten puute rajoittavat yritysten ristikontaminaation ehkäisyssä sekä näytteenotossa ja testauksessa havaittujen puutteiden seurantaa
- hevosenliha, silloin kun hevosenlihaskandaalia koskevissa auditoinneissa on havaittu ongelmia, jotka liittyvät hevospasseihin, tietokantoihin ja kiellettyjen käsittelyjen kirjaamisen valvontaan
- muut kuin eläinperäiset elintarvikkeet, silloin kun jäädytettyjen marjojen ja vihannesten valvonnassa on parantamisen varaa.

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto järjesti useita auditointeja, joissa tarkasteltiin syvällisemmin ja laajemmin koko rehualaa, myös eläimistä saatavia sivutuotteita, koska aiemmissa auditointisarjoissa oli havaittu joitakin järjestelmään liittyviä puutteita. Auditoinneissa todettiin, että käsiteltyjen eläinvalkuaisten jäljitettävyyttä oli edelleen parannettava.

Eläinten terveyttä koskevissa auditoinneissa tarkasteltiin tautien ehkäisyä, taudinpurkauksiin varautumista ja torjuntavalmiuksia. Afrikkalaisesta sikarutosta ja korkeapatogeenisestä lintuinfluenssasta saadut tiedot auttoivat laatimaan useita strategisia asiakirjoja ja komission politiikkoja näiden tautien hallitsemiseksi.

Zoonoosit:

- Siipikarjapopulaatioiden salmonellan osalta auditoinnit osoittivat, että EU:n jäsenvaltiot ovat yleisesti ottaen toteuttaneet vaatimusten mukaiset ohjelmat, joiden avulla salmonellan esiintyvyyttä koskevat EU:n tavoitteet on saavutettu tehokkaasti. Useimmissa tapauksissa yritysten ottamissa näytteissä (jotka

kattavat parven tilanteen paljon yhtäjaksoisemmin kuin viralliset näytteet) salmonellaa havaitaan kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin virallisissa näytteissä. Sen vuoksi yritysten näytteenotolla ei välttämättä ole paljonkaan vaikutusta ohjelmiin, ja se viittaa siihen, että vähäiset tartuntamäärät parvessa jäävät todennäköisesti havaitsematta.

- Raivotaudin osalta auditoinnit osoittivat, että rokotusohjelmat on toteutettu hyvin, mikä on johtanut eläinten tautitapausten määrän vähenemiseen.

Useimmilla EU:n jäsenvaltioilla on vaikeuksia eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten noudattamisen tason tai suuntausten osoittamisessa, koska niillä ei ole erityistavoitteita ja/tai määritettyjä valvottavia indikaattoreita.

Kolmen vuoden hanke porsaiden rutiininomaisen saparontypistyksen vähentämiseksi on saatu päätökseen. Siihen kuului useisiin EU:n jäsenvaltioihin kohdistuneita auditointeja ja käyntejä, jotka suorittaneella asiantuntijaryhmällä on käytännön kokemusta typistämättömien sikojen kasvattamisesta. Hankkeen tuloksena kaikki sääntöjä noudattamatta jättäneet EU:n jäsenvaltiot laativat toimintasuunnitelmat rutiininomaisen saparontypistyksen lopettamisen edistämiseksi.

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto suoritti edelleen auditointeja, jotka koskivat eläinten merikuljetuksia, ja perusti yhdessä Euroopan meriturvallisuusviraston kanssa järjestelmän, jolla parannetaan karja-alusten virallista valvontaa ja siten eläinten hyvinvointia merikuljetusten aikana.

Verkkoportaalin visualisointityökalujen käyttö tukee nopeaa päätöksentekoa, mikä lisää kasvien terveyden suojelua. Niiden EU:n jäsenvaltioiden toteuttamia torjuntatoimenpiteitä koskevat auditoinnit, joissa on kasvintuhoojien aiheuttamia tartuntoja, auttavat parantamaan valvontaa ja tukemaan toimia kasvintuhoojien hävittämiseksi.

Vaikka EU:n jäsenvaltiot ovat edistyneet torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan direktiivin täytäntöönpanossa, viljelijöiden ja kasvattajien harjoittaman integroidun torjunnan toteutuksen valvonta on edelleen ongelma.

Useimmissa EU:n jäsenvaltioissa yksityiset valvontaelimet sertifioivat luonnonmukaisen tuotannon ja sen tuotteiden käytön ja merkinnät. Toimivaltaisten viranomaisten on edelleen parannettava näiden valvontaelinten valvontaa.

Maantieteellistä alkuperää koskevien järjestelmien (SAN/SMM/APT) mukaisesti sertifioitujen tuotteiden virallisessa valvonnassa ei aina varmisteta, että nämä tuotteet ovat tuote-eritelmien sääntöjen mukaisia.

EU:n jäsenvaltioilla on joitakin järjestelyjä maatalouselintarvikeketjuun liittyvien petosuhkien torjumiseksi, mutta kaikilla valvonta-alueilla ei ole vielä toteutettu järjestelmällisesti petollisiin ja vilpillisiin käytäntöihin keskittyvää virallista valvontaa.

Tähän kertomukseen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa annetaan yksityiskohtaisempaa tietoa muutamista keskeisimmistä osa-alueista, joilla komissio toteutti valvontaa.

5
Muut komission valvontatoimet

5.1
Eläinten ja tavaroiden tuonti EU:hun

EU:n jäsenvaltioiden on suoritettava EU:hun tuotavien eläinten, eläinperäisten tavaroiden ja joidenkin muiden kuin eläinperäisten tavaroiden virallista valvontaa. Ne suorittavat suurimman osan valvonnasta tätä tarkoitusta varten nimetyillä rajatarkastusasemilla. Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että eläimet, elintarvikkeet ja rehut täyttävät samat korkeat vaatimukset kuin EU:ssa tuotetut eläimet ja tavarat. EU:n jäsenvaltiot voivat nimetä rajatarkastusasemia tätä valvontaa varten vasta sen jälkeen, kun komissio on todennut, että ehdotettujen rajatarkastusasemien rakenne ja suunnittelu sekä käytössä olevat järjestelyt täyttävät sovellettavat EU:n vaatimukset[30]. Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto vastaanotti vuonna 2020 EU:n jäsenvaltioilta 67 ilmoitusta uusista rajatarkastusasemista (tai nykyisten muuttamisesta) ja niiden tarkastuskeskuksista ja arvioi niitä.

EU:n jäsenvaltioiden suorittamaa eläinten ja tavaroiden unioniin tulon virallista valvontaa jatkettiin vuosina 2019 ja 2020, jolloin tehtiin 11 auditointia. Näiden tulosten perusteella voidaan todeta, että EU:n jäsenvaltiot parantavat edelleen järjestelmiään ja valvontansa toteuttamista. Nämä auditoinnit jatkuvat tulevina vuosina. Lisäksi osasto teki EU:n syrjäisimmillä alueilla sijaitsevien rajatarkastusasemien kautta asiakirja-arviointeja eläinten ja tavaroiden unioniin tulon valvonnan toteuttamisesta tyydyttävin tuloksin.

[30] Asetus (EU) 2017/625 ja siihen liittyvä lainsäädäntö, kuten asetus (EU) 2019/1014, asetus (EU) 2019/1012 ja asetus (EU) 2019/1081.

5.2
Eläimissä ja eläinperäisissä tuotteissa olevat eläinlääkejäämät ja ympäristöstä peräisin olevat epäpuhtaudet

Eläinlääkkeitä käytetään laajasti eläintuotannossa joko sairauksien ehkäisemiseen tai parantamiseen. Eläinlääkkeiden farmakologisesti vaikuttavien aineiden erittäin pieniä pitoisuuksia eli jäämiä voi esiintyä lääkkeillä hoidettujen eläinten lihassa, eläimenosissa ja maitotuotteissa sekä maidossa, munissa ja hunajassa. Elintarvikkeiden turvalliset pitoisuudet eli ”jäämien enimmäismäärät” vahvistetaan EU:n tasolla. Elintarvikkeet, joissa jäämät alittavat tämän rajan, katsotaan turvallisiksi, ja ne voidaan saattaa markkinoille, koska se osoittaa, että eläintuotannossa on noudatettu hyvää maatalous- ja eläinlääkintäkäytäntöä (lääkkeitä on käytetty niiden pakkausmerkintöjen ohjeiden mukaisesti). EU:n jäsenvaltiot toteuttavat vuotuisia jäämien seurantaohjelmia sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeitä käytetään sovellettavien EU:n sääntöjen mukaisesti, ja farmakologisesti vaikuttavien aineiden mahdollisen väärinkäytön tai laittoman käytön havaitsemiseksi. Näihin ohjelmiin kuuluu myös eläinten ja eläintuotteiden seuranta ympäristöstä peräisin olevien epäpuhtauksien ja torjunta-aineiden varalta.

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto tarkastelee vuosittain yhdessä asiaankuuluvien Euroopan unionin vertailulaboratorioiden kanssa EU:n jäsenvaltioiden jäämien seurantasuunnitelmia ja esittää kommentteja ja suosituksia niiden soveltuvuudesta. Osasto auditoi myös, miten EU:n jäsenvaltiot ovat toteuttaneet jäämien seurantasuunnitelmansa, keskittyen esimerkiksi laboratorioiden toimintaan ja sääntöjenvastaisten tulosten seurantatutkimusten tehokkuuteen. Osasto teki EU:n jäsenvaltioissa vuosina 2019 ja 2020 kahdeksan auditointia, joiden tulokset olivat suurelta osin tyydyttäviä. Nämä auditoinnit jatkuvat tulevina vuosina.

6 Auditointisuositusten noudattamisen järjestelmällinen seuranta

6.1
Yleiset seuranta-auditoinnit

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto seuraa yleisten seuranta-auditointien avulla järjestelmällisesti toimia, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan auditointiraporteissa annettujen suositusten noudattamiseksi. Nämä auditoinnit kattavat kaikkien osa-alueiden suositukset, joita ei ole vielä pantu täytäntöön.

Nämä auditoinnit voidaan

- tehdä toimivaltaisten viranomaisten tiloissa tai etänä
- tehdä osaston tiloissa asiakirja-auditointeina (hallinnollinen seuranta)
- keskittää tiettyyn aiheeseen, mutta joissakin harvoissa tapauksissa, joissa auditoinnin tulos on erityisen ongelmallinen, järjestetään alakohtaisia seuranta-auditointeja sellaisten toimien seuraamiseksi, jotka EU:n jäsenvaltioiden on toteutettava kiireellisesti.

Taulukko 5 – Seuranta-auditoinnit EU:n jäsenvaltioissa vuosina 2019 ja 2020

Yleiset seuranta-auditoinnit:	
Asiakirjaseurannat:	
Erityinen aihe:	

Tämä prosessi osoittautui edelleen tehokkaaksi valtaosassa havaituista ongelmista. Yleisten seuranta-auditointitoimien tulokset julkaistaan maaprofiileissa (ks. jäljempänä 6.2 kohta).

Joulukuun 2020 loppuun mennessä EU:n jäsenvaltiot olivat toteuttaneet korjaavia toimia tai antaneet tyydyttäviä sitoumuksia näiden puutteiden korjaamiseksi hyväksyttävissä määräajoissa. Kolmivuotisjaksolla 2016–2018 tehtyjen auditointien seurauksena annetuista suosituksista 92 prosenttia johti kolmivuotisen jakson indikaattorin perusteella korjaavien toimien toteuttamiseen.

6.2
Maaprofiilit

Maakohtainen tietämys on tärkeää, kun valmistellaan auditointeja ja suunnitellaan toimintapolitiikkoja. Siksi terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto ylläpitää ja julkaisee maakohtaisia profiileja.

Maaprofiilit ovat julkisesti saatavilla, ja niissä esitetään EU:n kunkin jäsenvaltion osalta yleiskatsaus, joka sisältää seuraavat tiedot:

- viisi viimeksi julkaistua auditointiraporttia
- arvio toimista, joita jäsenvaltio on toteuttanut komission auditointien ja auditoinneissa annettujen suositusten perusteella
- virallisen valvonnan järjestäminen maassa
- linkit jäsenvaltion asiaankuuluville verkkosivustoille.

Näiden maaprofiilien julkaiseminen auttaa varmistamaan, että koko auditointisykli on avoin yleisölle.

6.3
Täytäntöönpanon valvonta

Jos EU:n jäsenvaltio rikkoo EU:n lainsäädäntöä, komissio määrittelee tarvittavat toimet tapauskohtaisesti noudattaen tiedonannossaan *EU:n lainsäädäntö:parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla* vahvistettua lähestymistapaa.[31] Näitä toimia voivat olla esimerkiksi yhteydenotto EU:n jäsenvaltioiden asiaankuuluvien tasojen viranomaisiin, millä varmistetaan EU:n lainsäädännön asianmukainen soveltaminen, tai EU Pilot -menettelyn ja/tai rikkomusmenettelyn käynnistäminen tapauksissa viimeisenä keinona, kun kaikki muut keinot säännösten noudattamisen edistämiseksi on käytetty. Rikkomusmenettelyjen lisäksi käytössä on muita täytäntöönpanovälineitä, joihin kuuluu myös suojatoimenpiteiden määrääminen. Ne voivat vaihdella eläinten, kasvien, elintarvikkeiden ja rehutuotteiden kauppaa ja siirtoja koskevista varotoimenpiteistä alaa koskevan lainsäädännön mukaisiin suojatoimenpiteisiin.

Jos yhteydenotto EU:n jäsenvaltioihin tai EU Pilot -menettely ei johda lainsäädännön rikkomisen korjaamiseen, prosessi voi siirtyä rikkomusmenettelyn oikeudenkäyntiä edeltävään vaiheeseen ja oikeudenkäyntivaiheeseen.[32]

Komissio käynnisti vuonna 2019 Tšekkiä vastaan rikkomusmenettelyn, koska Tšekki suoritti järjestelmällisesti virallisia valvontatoimia tietyille muista EU:n jäsenvaltioista tuleville elintarvikkeille aina, kun tällaisia elintarvikkeita tuotiin maahan. Se on vastoin rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettuja EU:n sääntöjä.[33]

Komissio lopetti vuonna 2019 kaksi pitkäaikaista rikkomusmenettelyä:

— Kreikka: eläinlääkintävalvonnasta vastaavan henkilöstön puute

— Portugali: toimenpiteet mäntyankeroisen EU:ssa leviämisen estämiseksi.

[31] 2017/C 18/02: Komission tiedonanto: *EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla*.

[32] Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artikla.

[33] Virallinen ilmoitus lähetettiin tammikuussa 2019 ja perusteltu lausunto heinäkuussa 2019. . Heinäkuussa 2020 lähetettiin täydentävä virallinen ilmoitus.

Euroopan unionin tuomioistuin totesi vuonna 2019, että Italia ei toteuttanut riittäviä toimia estääkseen haitallisen *Xylella fastidiosa* -organismin leviämistä Apulian alueella.[34]

Komissio ei vuosina 2019 ja 2020 siirtänyt tämän kertomuksen kattamilla virallisen valvonnan osa-alueilla yhtään tapausta tuomioistuimen käsiteltäväksi.

[34] Unionin tuomioistuimen tuomio 5.9.2019, komissio v. Italia, C-443/18, ECLI:EU:C:2019:676.

7
Tuki EU:n jäsenvaltioille

7.1 Verkostot

Terveys- ja elintarviketarkastusten ja analysoinnin osasto isännöi useita verkostoja ja työryhmiä, jotka koostuvat EU:n jäsenvaltioiden sekä Islannin, Liechtensteinin ja Norjan toimivaltaisten viranomaisten virkamiehistä ja joiden tehtävänä on keskustella EU:n lainsäädännön näkökohdista ja edistää niiden täytäntöönpanoa.

Kaksi verkostoa on järjestänyt vuodesta 2008 lähtien säännöllisiä tapaamisia vaihtaakseen kokemuksia monivuotisten kansallisten valvontasuunnitelmien valmistelusta, täytäntöönpanosta ja raportoinnista sekä virallista valvontaa koskevien kansallisten auditointijärjestelmien täytäntöönpanosta. Monivuotisia kansallisia valvontasuunnitelmia käsittelevä verkosto kokoontui vuosina 2019 ja 2020 kuusi kertaa, joista kaksi kertaa etänä. Kokouksissa keskityttiin pääasiassa monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman ja kahden EU:n jäsenvaltioiden vuosikertomusten laatimista koskevan ohjeasiakirjan laatimiseen ja viimeistelyyn. Lisäksi keskusteltiin haasteista ja mahdollisuuksista, joita EU:n jäsenvaltioilla oli covid-19-pandemian vuoksi virallisen valvonnan täytäntöönpanossa vuoden 2020 aikana.

Monivuotisia kansallisia valvontasuunnitelmia käsittelevä verkosto auttoi myös testaamaan vuosikertomusten vakiomallin sähköistä versiota eli Annual Reporting on Official Controls – AROC -välinettä, jolla autetaan EU:n jäsenvaltioita valmistautumaan sen toimittamiseen ensimmäisen kerran vuonna 2021.

Kansallisia auditointijärjestelmiä käsittelevä verkosto kokoontui vuosina 2019 ja 2020 kolme kertaa, joista yhden kerran etänä. Kokoukset helpottivat virallista valvontaa koskevan asetuksen 6 artiklan mukaisten auditointien suorittamisesta annettavan ohjeasiakirjan laatimista ja viimeistelyä. Kansallisia auditointijärjestelmiä käsittelevän verkoston edustajat ja komissio vaihtoivat kokemuksiaan auditointiohjelmiensa toteuttamisesta covid-19-pandemian aikana keskittyen tunnistettuihin hyviin käytäntöihin.

Eläinten suojelua kuljetusten aikana käsittelevien EU:n jäsenvaltioiden kansallisten yhteyspisteiden verkosto kokoontui vuosina 2019 ja 2020 kolme kertaa keskustelemaan eläinten hyvinvointia koskevista indikaattoreista kuljetusten valvonnassa, vieroittamattomien vasikoiden kuljetuksista, EU:n ulkopuolisten maiden levähdyspaikoista, kuljetuksista äärilämpötiloissa ja eläinten kuljettamisesta karja-

aluksilla. Kansalliset yhteyspisteet saivat vuonna 2020 valmiiksi karja-aluksia koskevan verkostoasiakirjan päivityksen.

Covid-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana verkoston koordinoima tietojenvaihto edesauttoi merkittävästi sitä, että karjankuljetusajoneuvoja ei pysäytetty kansallisille rajanylityspaikoille liikkumisrajoitusten vuoksi.

Auttaakseen EU:n jäsenvaltioita puuttumaan järjestelmän heikkouksiin komissio perusti kaksi työryhmää, joista toinen käsittelee kasvinsuojeluaineiden formulaatin määritystä ja toinen niitä koskevien sääntöjen noudattamisen valvontaa. Yli 20 jäsenvaltion edustajat osallistuivat kasvinsuojeluaineiden formulaatin määritystä käsittelevän työryhmän kokoukseen sekä kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen noudattamisen valvontaa käsittelevän työryhmän kolmeen kokoukseen, jotka komissio järjesti vuonna 2019. Koska torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan direktiivin arviointi oli etusijalla, lupia ja formulaatin määritystä käsittelevä työryhmä siirrettiin komission torjunta-aineiden lupia käsittelevään yksikköön ja sääntöjen noudattamisen valvontaa käsittelevä työryhmä lakkautettiin.

Komissio järjesti toukokuussa 2019 torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevaa direktiiviä käsittelevän työryhmän ja kasvinsuojeluaineita käsittelevän täytäntöönpanotyöryhmän yhteisen kokouksen, jossa käsiteltiin niitä molempia huolestuttavia kysymyksiä integroitua torjuntaa käsitelleen seminaarin yhteydessä. Työpajan tavoitteena oli auttaa EU:n jäsenvaltioita arvioimaan integroidun torjunnan toteuttamista maatilojen tasolla Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelmasta saatujen kokemusten perusteella. Torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevaa direktiiviä käsittelevä työryhmä piti marraskuussa 2019 yhteisen kokouksen maatalouden ympäristötilastoja käsittelevän työryhmän kanssa. Kokouksessa käsiteltiin niitä molempia huolestuttavia kysymyksiä ja etenkin hyödyllisempien yhdenmukaistettujen riski-indikaattoreiden kehittämistä. Vuoden 2020 marraskuussa järjestettiin yksi tämän työryhmän kokous, jossa keskityttiin loppuvuodesta 2019 alkaneen torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan direktiivin arvioinnin ja tarkistuksen teknisiin näkökohtiin.

Joulukuussa 2020 EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia pyydettiin torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevaa direktiiviä käsittelevän työryhmän kautta antamaan palautetta mahdollisista tulevista toimintavaihtoehdoista. Joulukuussa 2020 allekirjoitettiin sopimus direktiivin arviointia tukevasta ulkoisesta tutkimuksesta ja sen mahdollista tarkistamista koskevasta vaikutustenarvioinnista. Lisäksi tehtiin valmisteluja tämän aloitteen käynnistämiseksi tammikuussa 2021 järjestämällä komission etäsidosryhmätapahtuma tammikuussa 2021 ja verkossa

järjestettävä julkinen kuuleminen (kerro mielipiteesi). Lisätietoja on komission paremman sääntelyn portaalin verkkosivustolla.[35]

[35] Etenemissuunnitelma ja julkisen kuulemisen tulokset.

7.2
Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelma

Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelma on komission koulutusaloite, jolla parannetaan elintarvikkeita, rehuja, eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita, luonnonmukaista maataloutta ja maantieteellistä alkuperää (SAN/SMM/APT) koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanoa. Sillä on keskeinen merkitys virallisen valvonnan vaikuttavuuden ja luotettavuuden parantamisessa ja EU:n lainsäädäntöä koskevan tietämyksen levittämisessä. Komission suorittama valvonta auttaa tunnistamaan koulutustarpeet.

Ohjelmaan kuului vuosina 2019 ja 2020 laaja valikoima teknisiä aiheita ja useita virallisten valvontajärjestelmien kannalta erityisen tärkeitä osia. Niitä olivat

- auditointijärjestelmät ja sisäinen auditointi
- EU:n terveys- ja kasvinsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta
- elintarvikepetokset ja sähköinen kaupankäynti
- virallista valvontaa koskeva asetus
- taudinpurkauksiin varautuminen ja niiden hallinta tuki EU:n auditoinneille (kansallisille asiantuntijoille)
- EU:n yhteenvetoraportit.

Vuonna 2020 järjestettiin työpaja suositusten seurannasta.

EU:n jäsenvaltioissa järjestettiin 200 koulutustilaisuutta vuodesta 2019 maaliskuuhun 2020 asti, jolloin kaikki lähikoulutus oli keskeytettävä covid-19-pandemian vuoksi. Vuonna 2020 näitä sopimuksia muutettiin, jotta voitiin mahdollisuuksien mukaan tarjota virtuaalikoulutusta, ja kaikki uudet sopimukset sisältävät nyt virtuaalikoulutuksen komponentin.

Vuoden 2020 aikana verkkokoulutusta on järjestetty Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelman puitteissa enenevissä määrin käyttämällä virtuaalisia luokkahuoneita ja verkkokoulutusmoduuleja, jotka ovat

käytettävissä **BTSF Academyn** kautta. Ohjelman verkkokoulutustarjontaa laajennetaan ja nykyiset moduulit käännetään useimmille virallisille kielille sen varmistamiseksi, että koulutusmateriaali on mahdollisimman laajan yleisön saatavilla riippumatta siitä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Verkkosivustolla on myös tarjolla valikoima koulutusresursseja, joita sekä EU:n jäsenvaltioiden että EU:n ulkopuolisten maiden virkamiehet voivat käyttää.

Ks. lisätietoja: Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelman vuosiraportti 2019.

Päätelmät

EU:lla on kattavaa lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on minimoida turvallisuusriskit ja sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvät tapaukset reitillä ”pellolta pöytään”. EU:n jäsenvaltioiden virallista valvontaa koskevat vuosikertomukset osoittavat, että kansalliset viranomaiset täyttävät edelleen tehtävänsä seuraamalla ja todentamalla, että elintarvikeketjun yritykset noudattavat asiaankuuluvia EU:n lainsäädännön vaatimuksia. Jos ne eivät noudata näitä vaatimuksia, viranomaiset toteuttavat täytäntöönpanotoimenpiteitä.

Vuosikertomusten vakiomallilomakkeen käyttöönotto helpotti vertailukelpoisten tietojen keräämistä EU:n jäsenvaltioiden virallisesta valvonnasta koko elintarvikeketjussa.

Tässä kertomuksessa ja siihen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa nämä vertailukelpoiset tiedot on koottu vuoden 2020 EU:n laajuisiin tilastoihin. Näiden tietojen avulla voidaan ajan mittaan tunnistaa suuntauksia valvonnassa ja sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyvissä tapauksissa. Vuoden 2020 tilastot osoittavat, että 26 maan virallisen valvonnan piiriin kuului 16,8 miljoonaa yksikköä ja kansalliset viranomaiset suorittivat yli 4 miljoonaa näiden yksiköiden virallista valvontaa. Tämän valvonnan perusteella havaittiin noin 655 000 tapausta, jossa sääntöjä ei oltu noudatettu, mikä johti 388 000 hallinnollisen seuraamuksen ja lähes 13 000 oikeudellisen toimen soveltamiseen.

Koska vakiomallilomaketta käytettiin ensimmäistä kertaa, kaikki EU:n jäsenvaltiot eivät pystyneet toimittamaan kaikkia tietoja vaaditussa muodossa. Vuosikertomuksen laatimista koskevien komission ohjeiden noudattaminen lisäisi avoimissa tekstiruuduissa annettujen tietojen vertailukelpoisuutta.

Tähän kertomukseen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään yksityiskohtaiset tiedot EU:n jäsenvaltioiden suorittamasta virallisesta valvonnasta ja komission suorittamasta valvonnasta, joka koskee elintarvike- ja rehulainsäädäntöä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevia EU:n vaatimuksia. Valvonnan tulokset osoittavat, että EU:n jäsenvaltioilla on käytössään tarvittavat valvontajärjestelmät, joilla taataan yleisesti ottaen elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus ja terveet EU:n sisämarkkinat. Komission valvonnassa havaittiin puutteita joidenkin EU:n jäsenvaltioiden valvontajärjestelmissä ja todettiin, että kansallisissa valvontajärjestelmissä on parantamisen varaa.

Komission suorittama auditointien suositusten järjestelmällinen seuranta osoittaa, että yleisesti ottaen kansalliset viranomaiset toteuttavat tarvittavat korjaavat toimenpiteet havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Komissio jatkaa EU:n jäsenvaltioiden tukemista yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa niiden virallisen valvonnan järjestelmien jatkuvassa parantamisessa verkostojensa ja Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi -ohjelman avulla.

Covid-19-pandemian vuoksi asetetut rajoitukset aiheuttivat vuoden 2020 aikana kansallisille viranomaisille ja komissiolle haasteita valvontasuunnitelmien loppuun saattamisessa. Henkilöstöä ja resursseja koskevat rajoitukset mainittiin myös syiksi siihen, että kansalliset viranomaiset eivät olleet panneet suunniteltuja ohjelmia kokonaan täytäntöön. Rajoitukset lisäsivät myös etämenetelmien käyttöä valvonnan suorittamiseen. Nämä teknologiat ovat osoittautuneet arvokkaiksi, ja niitä voitaisiin tutkia tarkemmin.